

W stronę teorii polityki

Nasze pismo powstało z potrzeby stałego badania polityki, ekscytującej, ale często coraz bardziej przerażającej. Polityki budzącej zainteresowanie, będącej z jednej strony obiektem potocznej obserwacji, myślenia i krytyki mas społecznych, a z drugiej przedmiotem uporządkowanej refleksji badaczy dążących do odkrycia jej fenomenu. Obecna rzeczywistość polityczna zmusza naukowców do szukania nowych, doskonalszych form badań prowadzących do lepszego wyjaśnienia czy zrozumienia polityki. Analiza polityki potrzebuje nowych dróg prowadzenia badań, potrzebuje wykraczania poza dorobek często dominujących w politologii nurtów o proveniencji scjentystycznej czy normatywnej. Korzystania z wszystkich możliwych perspektyw badawczych, strategii czy metodologii, co oznacza akceptację różnorodności podejść badawczych i paradygmatów naukowych. Tak otwarte stanowisko, które cechuje nasze pismo, czyni „dorobek” wszystkich paradygmatów równie uprawniony, prowadzi do zwiększenia realnych możliwości zdobycia nowej wiedzy o polityce. Określa tym samym rozwój całej naszej dyscypliny. Utworzenie nowego pisma wynika z uznania, że teoretycy polityki pełnią w tym procesie ważną funkcję, dostarczają zrębów wiedzy teoretycznej o polityce będącej podstawą do badań i lepszego poznania polityki.

Pismo „Teoria Polityki” zaistniało w wyniku przekonania, że poznanie polityki nie jest możliwe bez abstrakcyjnej, systematycznej, teoretycznej refleksji, bez przyjmowanych w badaniach założeń teoretycznych. Pojęcia, założenia, twierdzenia, abstrakcyjne teorie są zasadniczym elementem prowadzonych badań. Na ostatnim etapie badań teoretyzowanie kończy się odkrywaniem, tworzeniem i konstruowaniem teorii polityki. Wtedy za teorię uznaje się rozpowszechniony sposób przedstawiania wyników prowadzonych badań. Należy jednak pamiętać, że rozumienie teorii zależy ostatecznie od przyjmowanego paradygmatu naukowego. Obecne są nam przekonania o bezużyteczności, nieprzydatności teorii, refleksji teoretycznej czy o końcu teorii społecznej. Odrzucamy nie tylko wszelkie

próby trywializacji rozważań teoretycznych nad polityką, ale także próby budowania z teorii wieży z kości słoniowej, czyli czynienia z niej sensu istnienia nauki o polityce lub czegoś ważniejszego od badania samej polityki. Sam sceptycyzm wobec teorii może się okazać teoretycznie inspirujący. Uznajemy, że teoria ma charakter użyteczny i jest dalej nieodzowna, ma pomagać wyjaśniać lub zrozumieć zjawiska polityczne, ale aby tak się stało, potrzebny wydaje się ciągły namysł naukowy nad nią samą.

Czasopismo „Teoria Polityki” dalekie jest od przyjmowania jednej dominującej definicji czy ujęcia tego, czym jest teoria czy teoretyzowanie. Zresztą takie działanie we współczesnym świecie nauki nie zapewnia przewagi, a wprost przeciwnie zachęca do krytyki i negacji. W ten sposób nie określamy, kto ostatecznie ma być przyjęty do wspólnoty teoretyków polityki. Nie mogąc rozstrzygnąć, czym jest teoria, nie przyjmujemy jednak postawy zniechęcenia czy rozczarowania nią, a wprost przeciwnie akcentujemy przekonanie o potrzebie wzmocnienia i rozwijania refleksji o niej samej, podobnie jak rozszerzania wszelkiej refleksji abstrakcyjnej o polityce. W niejednoznaczności definicyjnej dostrzegamy siłę, podstawę do dalszej debaty, mamy nadzieję, że także na łamach „Teorii Polityki”. Celem pisma nie jest budowanie kolejnych dominacji intelektualnych, personalnych, uczelnianych czy mód naukowych. Nasze czasopismo powstało, by wzmocnić wspólnotę wśród teoretyków, w czasie gdy wszystko w nauce rozpada się na odrębne i wrogie obozy czy środowiska.

„Teoria Polityki” wyrasta ze wspólnej tradycji polskich teoretyków polityki, dającej nam tożsamość, w tym korzenie i poczucie przynależności. Opiaramy się na przeszłości, ale jesteśmy otwarci na wszelkie nowe teoretyczne koncepcje. Jesteśmy ogólnopolskim czasopismem naukowym poświęconym zagadnieniom teorii polityki i metodologii nauki o polityce. Zakres zainteresowań czasopisma obejmuje szeroko rozumianą refleksję teoretyczną nad polityką, prowadzoną według wszystkich paradygmatów nauk społecznych oraz podejść badawczych nauki o polityce. Za „teoretyczne” uznajemy artykuły lub eseje poświęcone głównym pojęciom, abstrakcyjnym modelom zjawisk politycznych, teoriom, krytycznej analizie metod i paradygmatów. Określając w ten sposób zakres problemowy, pismo świadomie przyjmuje charakter zamknięty, ale zaprasza teoretyków wszystkich szkół badawczych, zgodnie z ideami różnorodności i inkluzywności. Potwierdzeniem tych idei jest koncepcja kolejnych tematycznych numerów czasopisma, z koncentracją na wybranym zagadnieniu czy kategorii, realizowana od następnego roku. Podstawowym celem pisma jest rozwijanie refleksji teoretycznej nad polityką, integrowanie środowiska teoretyków polityki oraz włączanie polskiej refleksji nad polityką w obieg międzynarodowy. W tym ostatnim celu czasopismo udostępnia swoje łamy wybitnym zagranicznym teoretykom polityki.

Nasze pismo jest odpowiedzią na zapotrzebowanie środowiska badaczy polityki w Polsce, zgłaszane na corocznych zjazdach pracowników naukowych zakładów skupiających teoretyków polityki, będących przykładem współpracy środowiska. Pomysłodawcą utworzenia pisma był prof. dr hab. Zbigniew Blok, a jego inicjatywa spełnia istniejące od dawna oczekiwania. Czasopismo utworzyły następujące ośrodki zajmujące się refleksją teoretyczną, alfabetycznie: Katedra Teorii i Socjologii Polityki Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, Katedra Teorii Polityki i Myśli Politycznej Uniwersytetu Łódzkiego, Zakład Filozofii i Teorii Polityki Uniwersytetu Warszawskiego, Zakład Teorii Polityki i Metodologii Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Zakład Teorii Polityki i Państwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Zakład Teorii Polityki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Zakład Teorii Polityki Uniwersytetu Gdańskiego, Zakład Teorii Polityki Uniwersytetu Wrocławskiego. Co roku inny z wymienionych zakładów będzie odpowiedzialny za przygotowanie numeru, jednocześnie pismo jest współfinansowane przez wszystkie wymienione uniwersytety.

„Teoria Polityki” będzie otwartym forum wymiany myśli nad stanem teorii polityki, możliwościami jej rozwoju oraz miejscem prezentowania istotnych rozważań teoretycznych nad polityką. Ma służyć całemu środowisku politologicznemu, a zwłaszcza teoretykom polityki i metodologom, wykładowcom oraz studentom nauk politycznych i społecznych.

Redaktor naczelny